

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 342.7+351.74

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-4-8-14

Василь БЕРЕЗНЯК[©]

доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ПРАВА ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ОФІЦІЙНОГО ДИСКУРСУ

Досліджено офіційний дискурс Національної поліції України щодо дотримання прав людини в роботі поліції через контент-аналіз щорічних звітів голови Національної поліції України, вивчення інформації сайту НПУ у рубриці «Дотримання прав людини», інформації про діяльність Управління з дотримання прав людини. За допомогою контент-аналізу встановлено, що у звітах голови НПУ акцентується власне на принципі дотримання прав людини, правах дітей, затриманих (в контексті мети та завдань Custody Records); однак в Звітах немає інформації про Управління дотримання прав людини. Сторінка Управління на сайті НПУ не є інформативною щодо змісту та результатів його діяльності. Зроблено висновок, що в нормативних документах встановлені достатньо чіткі стандарти щодо втілення принципу дотримання прав людини, проте в офіційних джерелах, які формуються поліцією, що тему подано обмежено.

Ключові слова: Національна поліція України (НПУ), права людини, права людини в діяльності поліції, офіційний дискурс НПУ про права людини, щорічні звіти голови НПУ, Управління дотримання прав людини.

Постановка проблеми. Надійна правова база, що регулює дотримання принципу прав людини в діяльності поліції, є дуже важливою, оскільки встановлює чітку межу між правомірним та протиправним, визначає повноваження та обмеження у діяльності працівників правоохоронних органів, зокрема Національної поліції України. Закон «Про Національну поліцію України» містить пряму норму щодо дотримання прав людини та заборони катувань у діяльності поліції, введені в дію Правила етичної поведінки поліцейських, однак проблема дотримання прав людини не втрачає своєї актуальності вже протягом багатьох років. Ці стандарти та принципи мають бути відображені не лише в практиці, а й у регулярних щорічних звітах, публічній офіційній артикуляції, що буде сприяти усвідомленню їх як провідних працівниками поліції.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Питання, пов'язані з дослідженням принципу прав людини в діяльності правоохоронних органів загалом та Національної поліції України зокрема, розглядалися в роботах Ю. Вітик, Д. Калаянова, В. Круглого, О. Кучинської, С. Мінченка, В. Негодченка, Т. Фулея, В. Чернея тощо. Проте офіційний дискурс є контекстуальним явищем, тому виникає потреба його систематичного дослідження та опрацювання.

Метою статті є огляд офіційного дискурсу, який стосується принципу прав людини та його дотримання працівниками Національної поліції України, що створюється власне НПУ та має публічну презентацію передусім на офіційному сайті НПУ.

© В. Березняк, 2022

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-5690-4736>

vasiliyberezniak@i.ua

Виклад основного матеріалу. Офіційний дискурс щодо прав людини та їх дотримання в роботі поліції України становить сукупність декількох видів джерел, зокрема національне законодавство, звіти голови Національної поліції України, інформація з офіційного сайту НПУ у рубриці «Дотримання прав людини», інформація про діяльність Управління з дотримання прав людини. Проаналізуємо основні законодавчі джерела, які містять фіксацію принципу дотримання прав людини в діяльності НПУ. Наприклад, Конституція України (ч. 4 ст. 29) зазначає, що кожному заарештованому чи затриманому повинно бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правничою допомогою захисника. Суду надано право ухвалювати рішення про арешт людини або тримання її під вартою. У разі нагальної потреби запобігти злочину чи його припинити, уповноважені на те законом органи можуть застосовувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом 72 годин повинна бути перевірена судом. У ч. 3 ст. 29 Конституції України зафіксовано, що затримана особа негайно звільняється, якщо протягом 72 годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою [1–3].

У Законі України «Про Національну поліцію» у розділі II «Принципи діяльності поліції» статті 6 та 7 присвячені дотриманню прав і свобод людини та верховенству права як засадничим основам роботи поліції. Стаття 6. Верховенство права: 1. Поліція у своїй діяльності керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. 2. Принцип верховенства права застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини.

Стаття 7. Дотримання прав і свобод людини. 1. Під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації. 2. Обмеження прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції. 3. Здійснення заходів, що обмежують права та свободи людини, має бути негайно припинене, якщо мета застосування таких заходів досягнута або немає необхідності подальшого їх застосування. 4. Поліцейським за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. 5. У діяльності поліції забороняються будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовною або іншими ознаками [4].

У Правилах етичної поведінки поліцейських, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.11.2016 р. зазначено, що поліцейський здійснює діяльність відповідно до основоположних принципів зокрема верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законності тощо. У Розділі II «Основні вимоги до поведінки поліцейського» фіксується, що під час виконання службових обов'язків поліцейський повинен поважати і не порушувати права та свободи людини, до яких, зокрема, належать права: на життя; на повагу до гідності; на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла; на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань; на свободу світогляду і віросповідання; володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності; на мирні зібрання; на свободу пересування, вільний вибір місця проживання; інші права, які передбачені Конституцією та законами України, міжнародними договорами України. Під час виконання службових обов'язків поліцейському заборонено: сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання; допускати будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовною або іншими ознаками.

Розділ III у Правилах етичної поведінки поліцейських стосується «Поводження

поліції із затриманою особою» та чітко прописує норми поведінки поліцейського: поліцейський не має права обмежувати свободу людини, крім як на підставах та в порядку, визначених законом; поліцейський зобов'язаний пояснити затриманій особі зрозумілою для неї мовою підстави для затримання та права затриманої особи, надати можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника, а також повідомити про факт затримання третій особі, яку повинна обрати затримана особа; поліцейський повинен забезпечити затриманому надання медичної допомоги за необхідності; поліцейський не повинен піддавати катуванню затриманих осіб, допускати жорстоке, нелюдське або таке, що принижує людську гідність, ставлення до них; поліцейський повинен забезпечити людське ставлення та повагу до затриманої особи; поліцейський може застосувати заходи поліцейського примусу до затриманої особи лише у передбачених законом випадках, з дотриманням вимог законності, необхідності, пропорційності та ефективності заходу [5].

До речі, в Євросоюзі діє Європейський кодекс поліцейської етики (2001 р.), який хоч і має рекомендаційний характер, встановлює загальні принципи діяльності поліції та забезпечення прав людини: поліція у своїй діяльності повинна поважати право будь-якої людини на життя; поліція не повинна за жодних обставин здійснювати, заохочувати або допускати жодних тортур, жодних випадків нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. Під час виконання функцій поліція завжди повинна пам'ятати про основні права людини – такі, як свобода думки, совісті, релігії, мирних зібрань, пересування тощо. У Кодексі зазначено, що практична підготовка щодо застосування сили та обмежень у зв'язку з принципами прав людини повинна бути складовою частиною підготовки співробітників поліції на всіх рівнях [6].

У 2016 р. розпочало свою діяльність Управління дотримання прав людини Національної поліції України (далі – УДПЛ). Відповідно до наказу НПУ від 16.03.2020 «Про затвердження Положення про Управління дотримання прав людини Національної поліції України», із внесеними змінами і доповненнями, УДПЛ здійснює реалізацію державної політики у сферах дотримання прав людини під час надання поліцейських послуг та є уповноваженим підрозділом з питань дотримання гендерної рівності [7]. До структури УДПЛ належать: відділ уповноважених з контролю за дотриманням прав людини в поліцейській діяльності; відділ моніторингу питань гендерної рівності та координації протидії домашнього насильства; відділ аналітики та організації захист персональних даних; відділ організаційного забезпечення діяльності місць тимчасового тримання осіб; відділ моніторингу автоматизованого обліку дій із затриманими особами; інспектори з контролю за дотриманням прав людини в поліцейській діяльності з дислокацією в областях. Проте на сторінці УДПЛ на сайті НПУ не надано звітів роботи як відділів, так і загалом Управління, немає клікабельних посилань, а моніторинг сторінки в мережі «Фейсбук» дозволяє констатувати, що в матеріалах не висвітлюються проблемні питання порушення прав людини з боку поліцейських, неналежне поводження працівників поліції тощо, а сконцентрована увага на роботі з вимушено переселеними особами, волонтерській діяльності поліції тощо.

Зважаючи на проголошену пріоритетність принципу дотримання прав людини у діяльності поліції, розглянемо презентацію тематики у щорічних звітах Голови НПУ. Застосовуючи метод контент-аналізу документів до звітів за 2017–2021 роки, можемо констатувати таке.

1. Згадування концепту «права людини» не зафіксовано у звітах 2017–2018 років, у 2019 р. вживається термін «права дітей»; у 2020 та 2021 роках відзначається система відеоспостереження Custody records, яка «потрібна для гарантування дотримання прав людини в поліції і водночас зможе захистити правоохоронців від можливих провокацій». У Звіті за 2021 р. дещо розширено подано мету та завдання CUSTODY RECORDS, зокрема «захист і дотримання прав і свобод затриманих осіб» (мета); «забезпечення контролю за дотриманням прав затриманої особи; захист прав поліцейських (завдання)».

2. У контексті розвитку Національної поліції лише у звіті за 2021 р. зазначено, що поліція і надалі «здійснюватиме комплекс заходів щодо реалізації проєктів розвитку... захисту прав і свобод громадян від протиправних посягань... З цією метою у Плані основних заходів Національної поліції України на 2022 р. визначено для поліції такі пріоритети: ... захист прав людини...» [8].

3. У Звітах немає інформації про діяльність Управління дотримання прав

людини та результати його роботи.

4. Лише у Звіті 2019 р. згадується про порушення прав з боку поліцейських: «Подекуди акції супроводжувалися грубими порушеннями публічної безпеки та нанесенням тілесних ушкоджень як учасникам заходів, так і поліцейським» [9].

5. Серед стратегічних напрямів Національної стратегії у сфері прав людини у Звітах згадуються:

а) забезпечення права на життя; свободу та особисту недоторканність: «Як альтернативу вогнепальній зброї, заплановано використовувати електрошокери дистанційної дії, які практично не становлять загрози життю та здоров'ю людини. 200 комплектів цих спецзасобів вже придбано» (звіт голови НПУ за 2020 р.) [10];

б) запобігання та протидія катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поведженню чи покаранню: «Втілюється в життя масштабний проєкт Custody Records, ця система відеонагляду використовується у 130 підрозділах поліції» (звіт 2020 р.); «Здійснювалися заходи щодо масштабування системи Custody Records на територіальні (відокремлені) підрозділи, мета якої – захист і дотримання прав і свобод затриманих осіб (звіт 2021 р.);

в) забезпечення свободи мирних зібрань та об'єднання, права на участь в управлінні державними справами: «Змінено підходи до забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів – узято за основу «скандинавську модель» (звіт 2017 р.); «Створення підрозділів поліції діалогу у 7 великих містах та м. Київ» (звіт 2018 р.); «Використання сил «Поліції діалогу», Мінімізація демонстрації сили, Впровадження скандинавської моделі забезпечення публічної безпеки» (звіт 2019 р.); «Використання «скандинавської моделі» забезпечення громадського порядку; реалізація проєкту «Поліція діалогу» (звіт 2021 р.);

г) запобігання та протидія насильству за ознакою статті, експлуатації, торгівлі людьми: «Виявлено 346 кримінальних правопорушень, пов'язаних із торгівлею людьми; встановлено та надано допомогу 367 потерпілим від торгівлі людьми» (звіт 2017 р.); «Порушено 276 кримінальних проваджень за статтею 149 КК України. Визнано потерпілими в рамках кримінальних проваджень 223 людини» (звіт 2018 р.); «Протидія нелегальній міграції та торгівлі людьми; на 12% збільшилася кількість викритих фактів торгівлі людьми, вдвічі зросла кількість розкритих таких злочинів та на 41% за якими закінчено розслідування» (звіт 2021 р.);

д) запобігання та протидія домашньому насильству: «Запровадження у 37 містах мобільних груп реагування на факти домашнього насильства. Зареєстровано 142 тисячі заяв і повідомлень про вчинення домашнього насильства» (звіт 2019 р.); «45 спеціалізованих мобільних груп активно працюють у всіх регіонах держави. Поліція отримала майже 209 тисяч заяв про вчинення сімейного насильства. поліцейські винесли понад 42 тисячі термінових заборонних приписів, на контролі поліції перебувають 82 тисячі кривдників» (звіт 2020 р.); «Створено 45 секторів протидії домашньому насильству, у складі яких працюють 87 мобільних груп з протидії домашньому насильству. Створено ще 54 позаштатні такі групи. Поліцейські винесли 19,7 тис. термінових заборонних приписів стосовно кривдників. Складено 147 тис. адміністративних протоколів за ст. 173-2 КУпАП» (звіт 2021 р.).

6. Серед вразливих груп, на яких наголошено у звітах, виділено:

а) діти («Ухвалено Закон України про створення Єдиного реєстру так званих педофілів; посилено кримінальну відповідальність за секс з дітьми; впроваджено платформи комунікації ювенальної поліції та громади, розроблено правову платформу протидії булінгу в дитячому середовищі» (звіт 2019 р.); «Поліція, усі відповідальні органи державної влади, місцевого самоврядування, освіти мають об'єднати зусилля для подолання дитячої злочинності та забезпечення захисту прав дітей; ініційовано зміни в роботі підрозділів ювенальної превенції – так званих «дитячих» поліцейських» (звіт 2020 р.); «Одним з важливих напрямів у діяльності поліції є захист прав і законних інтересів дітей. Створено Управління ювенальної поліції, серед його основних завдань визначено впровадження програм співпраці поліції, органів місцевого самоврядування, управлінь освіти і науки та міжнародних організацій у сфері безпеки та захисту прав дітей...» (звіт 2021 р.);

б) поліцейські: «Створено Управління розкриття злочинів, учинених стосовно поліцейських; забезпечення поліцейських житлом на умовах пільгового фінансового лізингу» (звіт 2019 р.); «Забезпечення поліцейських житлом на умовах пільгового

фінансового лізингу (придбано 1300 квартир)» (звіт 2020 р.).

Отже, аналіз щорічних звітів голови НПУ свідчить про те, що презентація тематики прав людини в діяльності поліції є достатньо узагальнена, торкається насамперед традиційних питань протидії та запобігання торгівлі людьми та домашнього насильства, впровадження інформаційно системи відеоспостереження Custody Records, забезпечення свободи мирних зібрань та об'єднання через застосування «скандинавської моделі», однак відсутня інформація щодо превенції порушень прав людини в НПУ та боротьби з ними.

На офіційному порталі МВС є розділ «Права людини», в якому подано Рекомендації щодо забезпечення прав людини в умовах воєнного стану, зокрема дітей та захисту персональних даних; спеціальні доповіді омбудсмена щодо ситуації з наданням медичної допомоги ув'язненим; результати проведеного у 2021 р. оцінювання роботи в МВС із забезпечення прав осіб з інвалідністю (йдеться про працівників МВС, які мають інвалідність); Рішення ЄСПЛ проти України. На сайті НПУ у розділі «Дотримання прав людини» розміщено документ «Основні досягнення Національної поліції України у межах реалізації стратегічних напрямів Національної стратегії у сфері прав людини» за 2021 р., серед яких названі такі:

– забезпечення затриманим особам права на отримання безкоштовної правової допомоги; забезпечення роз'яснення прав підозрюваних (§ 1. Забезпечення права на життя. § 3. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність);

– розроблено інформаційну підсистему Custody Records, призначену для забезпечення прав затриманих та поліцейських шляхом електронної фіксації інформації про всі дії щодо осіб, які перебувають під контролем поліції з моменту фактичного затримання і до поміщення до слідчого ізолятора або звільнення з-під варти. Ухвалено рішення щодо поширення Custody Records на всі територіальні підрозділи поліції, у складі яких функціонують слідчі підрозділи, підрозділи дізнання та кримінальної поліції. Станом на 13.01.2022 р. цей проєкт запроваджено у 17 територіальних підрозділах (§ 2. Запобігання та протидія катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню);

– створений Перелік посадових осіб, які забезпечуватимуть організацію роботи, пов'язаної із захистом персональних даних під час їх обробки, у структурних підрозділах центрального органу управління поліції; здійснення освітніх заходів для особового складу Національної поліції щодо захисту персональних даних (§ 6. Забезпечення права на приватність – власне про дотримання права на приватність, повагу до приватного та сімейного життя в документі не йдеться);

– всебічне сприяння громадянам у реалізації їх права на свободу мирних зібрань, забезпечення правопорядку під час їх проведення (§ 7. Забезпечення свободи мирних зібрань та об'єднання, права на участь в управлінні державними справами – це твердження не підкріплене кейсами та не деталізоване);

– проведення досудового розслідування у разі звернення осіб, які постраждали від торгівлі людьми або їх законних представників, при встановленні ознак кримінального правопорушення, передбаченого статтею 149 КК України, надання таким особам статусу потерпілих у кримінальному провадженні; постійне оприлюднення результатів роботи з протидії торгівлі людьми на офіційному сайті НПУ (§ 10. Запобігання та протидія насильству за ознакою статті, експлуатації, торгівлі людьми);

– за вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису поліцейськими виявлено та задокументовано понад 147 тис. адміністративних правопорушень та розпочато 4847 досудових розслідувань за кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством; застосування винесення термінового заборонного припису стосовно кривдника, впродовж 2021 р. – 49 861 таких приписів; тренінги для поліцейських підрозділів з реагування на факти вчинення домашнього насильства та процедури винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдника. У 2021 р. у відомчих тренінгових центрах пройшли навчання понад 4 тис. поліцейських; інформаційна робота з населенням про права та послуги, якими можуть скористатися постраждалі особи (§ 11. Запобігання та протидія домашньому насильству) [11].

Зазначені факти є вагомими показниками Національної поліції України в межах реалізації стратегічних напрямів Національної стратегії у сфері прав людини, які свідчать про усвідомлення принципу дотримання прав людини як засадничого у

діяльності поліції та поступових кроках його реалізації.

Висновки. Офіційний дискурс має дуже важливе значення для діяльності організації, оскільки задає чіткі стандарти та орієнтири. Керівництво Національної поліції України має активну позицію щодо пропагування надважливості реалізації дотримання прав людини в діяльності НПУ, висвітлюючи його реалізацію у щорічних звітах та спеціальних доповідях. Управління дотримання прав людини має публічно подавати результати своєї діяльності на сторінці офіційного сайту НПУ, також для цього більш ефективно використовувати власну сторінку у мережі «Фейсбук». Загалом принцип непорушності прав людини повинен бути інтегрований як у базове навчання поліцейських та їх подальшу роботу, так і через забезпечення постійного підвищення кваліфікації через тренінги, присвячені дотриманню прав людини, недискримінації працівниками поліції.

Список використаних джерел

1. Конституція України із змінами, внесеними Законами України. *Президент України Володимир Зеленський* : офіційне інтернет-представництво. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>.
2. Березняк В. С. Стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року в контексті екстрадиції. *Право і суспільство*. 2011. № 4. С. 137–142.
3. Березняк В. С. Захист права людини на життя як підстава для відмови у видачі особи (екстрадиції). *Митна справа*. 2015. № 2(98). С. 124–130.
4. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
5. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських : наказ МВС України від 09.11.2016 № 1179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>.
6. The European Code of Police Ethics Recommendation Rec(2001)10 of the Committee of Ministers to member states on the European Code of Police Ethics. Council of Europe. 2009. URL : <http://e731hasugp.preview.infomaniak.website/wp-content/uploads/2017/02/CoE-1.pdf>.
7. Управління дотримання прав людини. URL : <https://www.npu.gov.ua/about/struktura/struktura/upravlinnya-dotrimannya-prav-lyudini.html>.
8. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2021 році. URL : https://www.npu.gov.ua/assets/userfiles/files/zvity/Zvit_NPU_2021_.pdf.
9. Звіт Голови Національної поліції України про результати роботи відомства у 2019 році. URL: https://www.npu.gov.ua/assets/userfiles/files/zvity/zvit_NPU_2019.Pdf.
10. Звіт Національної поліції України про результати роботи у 2020 році. URL: https://www.npu.gov.ua/assets/userfiles/files/zvity/zvit-npu-za-2020-rik_com.pdf.
11. Основні досягнення Національної поліції України у межах реалізації стратегічних напрямів Національної стратегії у сфері прав людини. URL : <https://www.npu.gov.ua/activity/zviti-dotrimannya-prav-lyudini/>.

Надійшла до редакції 12.10.2022

References

1. Konstytutsiya Ukrayiny iz zminyamy, vnesenyamy Zakonamy Ukrayiny [The Constitution of Ukraine as amended by the Laws of Ukraine]. vnesenyamy Zakonamy Ukrayiny [The Constitution of Ukraine as amended by the Laws of Ukraine]. prezident Ukrayiny Volodymyr Zelens'kyi : ofitsiyne internet-predstavnytstvo. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>. [in Ukr].
2. Bereznyak, V. S. (2011) Statyya 3 Konventsiyi pro zakhyst prav lyudyny ta osnovopolozhnykh svobod 1950 roku v konteksti ekstradytsiyi [Article 3 of the 1950 Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms in the Context of Extradition]. *Pravo i suspil'stvo*. № 4, pp. 137-142. [in Ukr].
3. Bereznyak, V. S. (2015) Zakhyst prava lyudyny na zhyttya yak pidstava dlya vidmovy u vydachi osoby (ekstradytsiyi) [Protection of the human right to life as a basis for refusing extradition of a person (extradition)]. *Митна справа*. № 2(98), pp. 124–130. [in Ukr].
4. Pro Natsional'nu politsiyu [On the National Police] : Zakon Ukrayiny vid 02.07.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>. [in Ukr].
5. Pro zatverdzhennya Pravyl etychnoyi povedinky politseys'kykh [On approval of the Rules of Ethical Behavior of Police Officers] : nakaz MVS Ukrayiny vid 09.11.2016 № 1179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>. [in Ukr].
6. The European Code of Police Ethics Recommendation Rec(2001)10 of the Committee of Ministers to member states on the European Code of Police Ethics. Council of Europe. 2009. URL : <http://e731hasugp.preview.infomaniak.website/wp-content/uploads/2017/02/CoE-1.pdf>. [in Ukr].
7. Upravlinnya dotrymannya prav lyudyny [Human Rights Compliance Office]. URL : <https://www.npu.gov.ua/about/struktura/struktura/upravlinnya-dotrimannya-prav-lyudini.html>. [in Ukr].
8. Zvit Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny pro rezul'taty roboty u 2021 rotsi [Report of the

National Police of Ukraine on the results of work in 2021]. URL : https://www.npu.gov.ua/assets/userfiles/files/zvity/Zvit_NPU_2021_.pdf. [in Ukr].

9. Zvit Holovy Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny pro rezul'taty roboty vidomstva u 2019 rotsi [Report of the Head of the National Police of Ukraine on the results of the department's work in 2019]. URL: https://www.npu.gov.ua/assets/userfiles/files/zvity/zvit_NPU_2019.Pdf. [in Ukr].

10. Zvit Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny pro rezul'taty roboty u 2020 rotsi [Report of the Head of the National Police of Ukraine on the results of the department's work in 2020]. URL : https://www.npu.gov.ua/assets/userfiles/files/zvity/zvit-npu-za-2020-rik_com.pdf. [in Ukr].

11. Osnovni dosyahnennya Natsional'noyi politsiyi Ukrayiny u mezhakh realizatsiyi stratehichnykh napryamiv Natsional'noyi stratehiyi u sferi prav lyudyny [The main achievements of the National Police of Ukraine within the framework of the implementation of the strategic directions of the National Strategy in the field of human rights]. URL: <https://www.npu.gov.ua/activity/zviti/dotrimannya-prav-lyudini/>. [in Ukr].

ABSTRACT

Vasyl Bereznjak. Human rights in the activities of the National Police of Ukraine: analysis of the official discourse. The official discourse of the National Police of Ukraine (NPU) regarding the principle of human rights in police activities is based on a set of normative documents, in particular the Constitution of Ukraine (Article 29, Part 3 and Part 4), the Law of Ukraine «On the National Police» (Article 6 and 7, Chapter II), Rules of ethical behavior of police officers (Chapter II and III). They note that the observance of human rights and freedoms and the rule of law are the basic principles of police work. In 2016, the Department of Human Rights Compliance of the NPU was created, which was «rebooted» in 2020 and is currently supposed to implement state policy in the areas of human rights compliance during the provision of police services and is an authorized unit on issues of gender equality.

The article examines the official discourse of the National Police of Ukraine regarding the observance of human rights in the work of the police through the content analysis of the annual reports of the Head of the National Police of Ukraine, the study of information on the NPU website under the heading «Respecting Human Rights», information on the activities of the Human Rights Office. With the help of content analysis, it was established that in the reports of the Head of the NPU, attention is focused on the principle of observing human rights, the rights of children, detainees (in the context of the purpose and tasks of Custody Records); however, the Reports do not contain information about the Office of Human Rights Compliance. Analysis of the specialized report «The main achievements of the National Police of Ukraine within the framework of the implementation of the strategic directions of the National Strategy in the field of human rights» for 2021 shows that there are significant indicators of the police within the framework of the implementation of the strategic directions of the National Strategy in the field of human rights, which demonstrates the awareness of the principle of observing human rights as fundamental in the activities of the police and the gradual steps of its implementation.

The Administration's page on the NPU website is not very informative regarding the content and results of its activities. It is concluded that the regulatory documents set sufficiently clear standards for the implementation of the principle of respect for human rights, but this topic is presented in a limited way in the official sources created by the police.

Keywords: *National Police of Ukraine (NPU), human rights, human rights in police activities, official discourse of the NPU on human rights, annual reports of the head of the NPU, Human Rights Compliance Office.*